

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від 30.08.2022 р. № 2

завідувачка кафедри

 (Н. Кабельнікова)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ЛОГОПЕДІЯ З ПРАКТИКУМОМ**

Освітня програма Логопедія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Спеціалізація 016.01 Логопедія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Івано-Франківськ, 2022

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Логопедія з практикумом
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	21,5 кредити / 645 годин
Семестр	3-8 семестри
Викладач	Наталія Ільїна (Nataliia Ilna), кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти https://orcid.org/0000-0002-8924-0574 Сизова Наталія, викладач кафедри спеціальної освіти
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/enrol/index.php?id=3158
Контактний телефон	
Email викладача:	Ільїна Н.В asha@ksu.ks.ua Сизова Н.В. nsyzova@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Вівторок, 13:30-14:30, ауд. 310 або за призначеним часом
Методи викладання	лекційні заняття, практичні заняття, презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	Диференційований залік

2. Анотація дисципліни: освітня компонента орієнтована на вивчення етіопатогенезу, симптоматики порушень мовленнєвого розвитку, методик, методів та прийомів діагностики, профілактики та логопедичної корекційно-розвивальної роботи з особами різного віку із відхиленнями у мовленнєвому розвитку. Особливу увагу під час вивчення курсу спрямовано на вивчення різних підходів до організації логопедичної допомоги з урахуванням сучасних тенденцій в логопедичній науці та практиці. Освітня компонента спирається на одержані знання з таких дисциплін, як «Психологія», «Педагогіка», «Психологія загальна та вікова», «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення», «Невропатологія».

3. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни – сформувати у майбутніх логопедів професійну компетентність через озброєння знаннями з етіології, патогенезу та симптоматики мовленнєвих розладів, формування умінь профілактики, діагностики порушень мовленнєвого розвитку та організації корекційно-розвивальної, відновлювальної роботи з дітьми-логопатами різного віку, а також консультативної роботи з батьками дітей-логопатів та педагогами закладів дошкільної, загальної середньої освіти.

Завдання:

- 1) озброїти студентів теоретичними відомостями щодо етіопатогенезу та симптоматики порушень мовлення у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; класифікації порушень мовленнєвого розвитку; методик, методів та прийомів діагностики мовленнєвих порушень; методик, методів та прийомів надання логопедичної допомоги особам з різними порушеннями мовленнєвої функції; особливостей організації логопедичної роботи в умовах освітніх закладів різного типу;
- 2) сформувати вміння діагностувати порушення мовленнєвої функції, у тому числі проводити диференційну діагностику;
- 3) навчити використовувати методики, методи та прийоми логопедичної корекції з урахуванням етіопатогенезу мовленнєвих порушень;
- 4) навчити надавати консультативну допомогу батькам дітей з порушеннями мовлення, педагогам закладів освіти, які працюють з дітьми із відхиленнями мовленнєвого розвитку.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК -3. Здатність до абстрактного і критичного мислення, аналізу та синтезу, самоконтролю, самоаналізу, оцінки та забезпечення якості виконуваних робіт.

ЗК -6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та інформацією, знати інформаційні потреби суспільства, інформаційно-пошукові ресурси та вміння управляти інформацією в професійній діяльності.

Фахові компетентності (ФК)

ФК-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

ФК-8. Здатність до діагностики та розвитку перцептивних, мнемічних, імажитивних, мовленнєвих процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей з ООП дошкільного і шкільного віку; вміння інтерпретувати та застосовувати результати досліджень.

ФК -13. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах, знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми з порушеннями мовлення та їх батьками.

ФК -17. Здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, зміст, форми, засоби та технології корекційного навчання, виховання та реабілітації. Здійснювати корекційно-освітній процес з урахуванням вікових, психофізіологічних та індивідуальних особливостей дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку в спеціальній та інклюзивній освіті.

Програмні результати

ПР 1. Володіє системними, усвідомленими загально-педагогічними, економічними, соціально-правовими та спеціальними знаннями, набутими в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності.

ПР 5. Володіє знаннями з спеціальної дидактики, методик та технологій спеціальної освіти дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку.

ПР 6. Володіє методиками корекційно-розвиткової роботи з особами з порушеннями психофізичного розвитку і мовлення; здійснює її інформаційне, дидактичне та ін. види забезпечення на основі диференційованого та індивідуального підходів.

ПР 7. Володіє прийомами збору, зберігання, систематизації, узагальнення, використання та поширення інформації щодо дітей з ООП.

ПР 8. Вміє планувати та прогнозувати результати власної корекційно-освітньої діяльності в процесі психолого-педагогічного супроводу дітей в спеціальній та інклюзивній освіті.

ПР 9. Володіє методикою проведення наукових неврологічних, нейропсихологічних, педагогічних досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та застосовує їх в практичній діяльності спеціальної та інклюзивної освіти.

ПР 10. Здатний до розв'язання складних фахових завдань і проблем, що потребують оновлення, інтеграції; довіряє собі в умовах часткової та повної невизначеності, навичок екологічно безпечної поведінки та діяльності.

ПР 12. Володіє методикою спостереження, обстеження та змістом психокорекційної роботи з дітьми з ТПМ та їх сім'ями, спрямованої на компенсацію та розвиток психічних процесів та особистісної сфери.

ПР 15. Володіє навичками побудови корекційно-розвивального середовища для осіб з порушеннями інтелектуального розвитку дітей різного віку; створення мікроклімату в колективі на основі гуманізму, демократії, доброзичливої вимогливості.

5. Обсяг курсу

5 семестр

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)	Форма контролю
4 кредити / 120 годин	26	22	72	диференційований залік

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Інклюзивно-ресурсний центр – ауд. 213, 310, 307

Матеріали, викладені на KSU online для організації змішаного навчання. Детальніше:

<http://ksuonline.kspu.edu/enrol/index.php?id=3158>

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% очне/дистанційне відвідування або відпрацювання всіх лекційних та практичних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 5. Риолалія					
Тиждень А 9 академічних годин	Тема 5.1. Риолалія. Загальна характеристика 1. Історія вивчення проблеми риолалії.	лк. – 4 год., пр. – 2 год., сам. – 5 год.	2, 3, 6, 7	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	5

	2. Механізми піднебінно-глоткового змикання в нормі. 3. Етіологія ринолалії 4. Класифікація ринолалії.			2. Підготуватися до термінологічного диктанту	
Тиждень Б 16 академічних годин	Тема 5.2. Психолого-педагогічна характеристика дітей із вродженою відкритою ринолалією (ВВР) 1. Вроджена відкрита ринолалія. Загальна характеристика. 2. Класифікація розщеплень. 3. Особливості фізіологічних процесів у дітей із ВВР (дихання, ковтання). 4. Особливості голосу дітей із ВВР. 5. Особливості звуковимови у дітей із ВВР.	лк. – 4 год., пр. – 4 год., сам. – 8 год.	2, 3, 6, 7, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10 (по 5 балів за кожне практичне заняття)
Тиждень А 9 академічних годин	Тема 5.3. Закрита та мішана форми ринолалії 1. Закрита ринолалія. Етіологія. Механізми. 2. Особливості мовлення дітей із закритою ринолалією. 3. Мішана ринолалія. Етіологія, механізми. 4. Особливості мовлення дітей із мішаною ринолалією.	сам. – 11 год.	2, 3, 6, 7	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10
Тиждень Б 16 академічних годин	Тема 5.4. Методика логопедичної роботи при ВВР (за І. Єрмаковою) 1. Мета, основні завдання та принципи корекційної роботи. 2. Етапи логопедичної роботи. 3. Підготовчий етап. 4. Післяопераційний етап логопедичної роботи.	лк. – 2 год., пр. – 4 год., сам. – 10 год.	2, 3, 6, 7	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10 (по 5 балів за кожне практичне заняття)
Тиждень А 16 академічних годин	Тема 5.5 Логопедична робота з формування вимовних умінь та навичок у дітей після уранопластики 1. Етап корекції звуковимови, координації дихання, фонації та артикуляції. 2. Методика подолання збільшеної назалізації. 3. Методика розвитку голосу. 4. Етап повної автоматизації набутих умінь	лк. – 4 год., пр. – 2 год., сам. – 8 год.	2, 3, 6, 7	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	5

Тиждень Б 16 академічних годин	Тема 5.6. Методика корекції звуковимови при ВВР 1. Методичні рекомендації щодо корекції звуковимови у дітей із ВВР. 2. Особливості роботи над звуками. 3. Методика роботи над приголосними звуками. 4. Методика розвитку фонематичного слуху.	лк. – 4 год., пр. – 4 год., сам. – 8 год.	2, 3, 6, 7, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану.	10 (по 5 балів за кожне практичне заняття)
Тиждень А 11 академічних годин	Тема 5.7. Методика обстеження дітей із ринолалією 1. Мета, завдання, принципи та методи логопедичного обстеження при ринолалії. 2. Методика збору анамнестичних відомостей. 3. Методика дослідження стану артикуляційного апарату. 4. Методика дослідження стану звуковимови. 5. Методика вивчення стану фонематичного розвитку	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 5 год.	2, 3, 6, 7	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	5
Змістовий модуль 6. Порухення голосу					
Тиждень Б 15 академічних годин	Тема 6.1. Порухення голосу у дітей. 1. Порухення голосу. Загальна характеристика. Класифікація. 2. Функціональні порухення голосу. 3. Органічні порухення голосу.	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 9 год.	6, 7, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану. 2. Підготуватися до термінологічного диктанту	5
Тиждень А 16 академічних годин	Тема 6.2. Методика корекції порухень голосу у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку 1. Методика відновлення голосу у дітей з органічними порухеннями фонації: а) при парезах і паралічах гортані; б) хронічних ларингітах. 2. Методика корекції голосу у дітей з функціональними порухеннями фонації: а) при фонастеніях; б) гіпотонусній дисфонії (афонії); в) гіпертонусній дисфонії (афонії);	лк. – 4 год., пр. – 2 год., сам. – 8 год.	6, 7, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану 2. Підготуватися до підсумкової контрольної роботи	5 25

	г) психогенній афонії.				
Тиждень Б 11 академічних годин	Тема 6.3. Профілактика порушень голосу 1. Мутація голосу. 2. Профілактика порушень голосу у дітей: а) профілактика порушень голосу до початку періоду мутації; б) профілактика порушень голосу в період мутації. 3. Профілактика порушень голосу у дорослих, які належать до голосових професій.	сам. – 11год.	6, 7, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10
Всього		135 годин			100 балів

9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

5 СЕМЕСТР

Змістовий модуль 5. Ринологія

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Загальна кількість балів – 55:

По 5 балів – за кожне практичне заняття.

10 балів – за опрацювання теми модульної самостійної роботи.

Змістовий модуль 6. Порушення голосу

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Загальна кількість балів – 45:

По 5 балів – за кожне практичне заняття.

10 балів – за опрацювання теми модульної самостійної роботи.

12 балів – за написання підсумкової контрольної роботи.

Якщо з якоїсь об'єктивної чи суб'єктивної причини студент не отримав балів на лабораторному занятті, то протягом тижня він може за власним бажанням відпрацювати це заняття або виконати додаткове творче завдання. Додаткові творчі завдання можна отримати у викладача

Високий рівень виконання завдань практичного заняття оцінюється в 5 балів. Достатній рівень – оцінюється в 4 бали. Середній рівень – оцінюється в 3 бали. Низький оцінюється в 0-2 бали.

Високий рівень виконання завдань самостійно роботи оцінюється в 9-10 балів. Достатній рівень – оцінюється в 6-8 балів. Середній рівень – оцінюється в 3-5 балів. Низький оцінюється в 0-2 бали.

Високий рівень виконання підсумкової контрольної роботи оцінюється в 23-25 балів. Достатній рівень – оцінюється в 15-22 бали. Середній рівень – оцінюється в 8-14 балів. Низький оцінюється в 0-7 балів.

Критерії оцінювання виконання завдань лабораторного заняття, завдань модульної самостійно роботи, написання контрольної роботи, відповіді під час іспиту

Рівень виконання	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Високий	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями, вільним використанням термінології з наведенням прикладів та розкриттям теоретичних та методичних засад діагностики або корекції порушення психічного або (та) фізичного розвитку. Під час викладення матеріалу студент використовує знання із суміжних дисциплін. Рівень відповіді - творчий.
Достатній	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Знання студента є достатніми для розкриття питання, він вільно користується термінологією, може розкрити методичні засади подолання порушення психічного або (та) фізичного розвитку. Допущені огріхи та помилки виправляє самостійно. Рівень відповіді – продуктивний.
Середній	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Студент відтворює основний матеріал за поданою викладачем схемою, засвоєні знання не може самостійно пов'язати із практичною діяльністю. Рівень відповіді - репродуктивний
Низький	Відповідь характеризується фрагментарністю, неповнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Викладення матеріалу відбувається з численними огріхами та порушенням логіки, на репродуктивному рівні. Або: відповідь відсутня.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Конопляста С. Ю. Ринологія від А до Я : [монографія] / С. Ю. Конопляста ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т корекц. педагогіки і психології. Київ : Книга-плюс, 2015. 312 с.
2. Логопедія : Підручник / За ред. М. К. Шеремет. – К. : Слово, 2010. – 672 с.
3. Логопедия: Учебник для студентов дефектол. фак. пед. вузов / Под ред. Л.С. Волковой, С.Н. Шаховской . — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. — 680 с.
4. Хрестоматія з логопедії : Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія : навч. посіб. / за заг. ред. М. К. Шеремет. – К. : КНТ, 2006. 360с.

Додаткові

5. Логопсихологія : Навчальний посібник / За ред. Коноплястої С. Ю. – К. : Академія, 2010. – 293 с.
6. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : науково-методичний посібник / Н. В. Манько. – К. : КНТ, 2008 – 256 с.
7. Соботович Є. Ф. Структура мовленнєвої діяльності і механізми її формування : Науково-методичний посібник / Є. Ф. Соботович. – ІЗМН, 1997. –44 с.
8. Хрестоматия по логопедии: В 2 т. /Под ред. Л. С. Волковой и В. И. Селивёрстова. – М.: ВЛАДОС, 1997.

Інтернет-ресурси

9. <http://elibrary.kspu.edu/>
10. <http://www.nbu.gov.ua/>
11. <https://www.booksmed.com/logopediya/>